صدور سالانه ۳میلیاردمترمکعب «آب مجازی» از ایران

مصرف آب؛ مستقیم ۱۸۰لیتر و غیرمستقیم ۳هزارلیتر

مرضیه بیانی

باصادرات۴۰۸میلیون‌تن‌محصول کشاورزی، سالانه سه‌میلیاردو ۵۸۷میلیون‌مترمکعب آب مجازی* صادر می‌شود. اما در مقابل به‌دلیل بالابودن میزان واردات این محصولات و شاید محصولاتی با مصرف آب بیشتر، حدود ۱۸میلیاردو۱۵۰میلیون‌مترمکعب آب وارد کشور می‌شود.

در ایران متوسط مصرف مستقیم آب توسط هر نفر صد الی ۱۸۰لیتر در روز است. این میزان آب برای تهیه انواع نوشیدنی‌ها، تعداد دفعات شست‌وشوی ظرف، ماشین، لباس، استحمام و... استفاده می‌شود. اما به غیراز این میزان مصرف نیز هر فرد به‌طور غیرمستقیم سه‌هزارلیتر در روز آب مصرف می‌کند. یعنی هر فرد با مصرف میوه و شیرینی، وعده‌های غذایی و استفاده از امکانات رفاهی مانند استخر، حمل‌ونقل و... حدود سه‌هزارلیتر آب مصرف می‌کند.

بر این اساس، در شرایط بحرانی امروز، یکی از راه‌حل‌ها برای بهینه‌سازی مصرف آب، توجه به میزان مصرف آب در بخش کشاورزی به‌عنوان بزرگ‌ترین مصرف‌کننده آب در کشور است. به این صورت که تولید و در نتیجه، صادرات محصولات آب‌بر مدیریت شده و محدودتر شود و در مقابل، واردات این محصولات افزایش یابد. به این ترتیب از یک‌سو آب مجازی بیشتری به کشور وارد شده و در مقابل، آب موجود در کشور صرفه‌جویی می‌شود.

لزوم داشتن یک الگوی کشت صحیح سال‌هاست که محور بحث‌ها در وزارت جهادکشاورزی است. الگوی مناسبی که مجاب‌نبودن کشاورزان برای اجرای آن، بزرگ‌ترین مانع بر سر راه توفیق این طرح تاکنون بوده است. اما این بحث با خالی‌شدن سدهای لار و لتیان جدی‌تر در این وزارتخانه دنبال می‌شود. مسوولان از وزیر جهاد کشاورزی گرفته تا معاونان او و مدیران این مجموعه، از پرمصرف‌ها سخن می‌گویند و بر اصلاح الگوی کشت تاکید می‌کنند. وزیر جهاد کشاورزی روز گذشته از هندوانه به‌عنوان یک محصول پرآب نام برد و معاون وی، شریعتمدار نیز تولید گندم را به دلیل استفاده بالای آب، مقرون‌به‌صرفه ندانست.

مشاور عالی وزیر جهاد کشاورزی با اعلام اینکه سال گذشته حدود ۹۲میلیاردمترمکعب آب در بخش کشاورزی مصرف شده، اعلام کرد: در شرایط حساس کنونی، باید الگوی کشتی را تعریف کنیم تا براساس بهره‌وری بیشتر آب باشد و بر همان اساس، باید برنامه کشت را عملی کنیم.

شریعتمدار ادامه داد: یکی از راهکارهای جایگزین که در جهان به‌عنوان مقوله مهمی برای مقابله با بحران آب و کاهش مصرف آب در بخش کشاورزی مدنظر بوده، موضوع «آب مجازی» است؛ به‌گونه‌ای که براساس این استراتژی باید منابع آبی در هر کشوری صرف تولید محصولی شود که از نظر اقتصادی درآمد بیشتری به همراه دارد و کمبود محصولات دیگر باید از طریق واردات تامین شود. شریعتمدار اظهار کرد: در ایران سالانه بین ۱۸ تا ۲۰میلیاردمترمکعب آب از طریق واردات محصولاتی مانند گندم، برنج، دانه‌های روغنی، ذرت و... وارد می‌شود و این به‌این معناست که اگر بخواهیم این محصولات را در کشور تولید کنیم، باید به همین میزان، آب در کشور مصرف کنیم.

*در مراحل تولید یک فرآورده کشاورزی یا صنعتی از مرحله اولیه تولید تا مرحله عرضه به بازار و دفع مواد و بازیافت آن، مقادیر معینی آب مصرف می‌شود. هر میزان آب که به‌صورت تجمعی از تولید تا عرضه مصرف شده باشد؛ آب مجازی نامیده می‌شود.

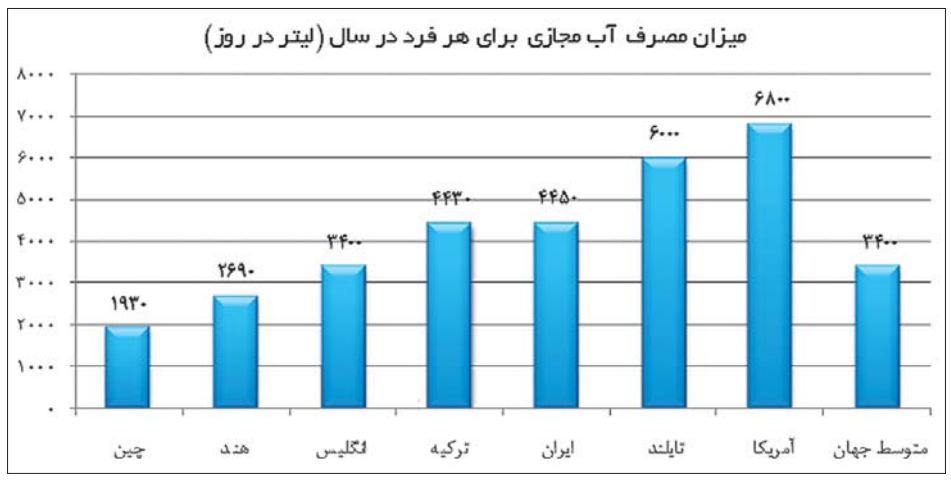

میزان مصرف آب در هر کالا یا مواد غذایی (لیتر)	
یک لیوان شیر (۲۰۰ میلی لیتری)	۲۰۰
یک فنجان چای (۱۲۵ میلی‌لیتری)	۱۸
یک برش نان (۳۰گرمی)	۴۰
یک عدد تخم‌مرغ (۴۰گرمی)	۱۳۵
یک عدد سیب‌زمینی (۱۰۰ گرمی)	۲۵
یک فنجان قهوه (۱۲۵ میلی‌گرمی)	۱۴۰
نان + پنیر (۳۰گرمی + ۱۰ گرمی)	۹۰
یک عدد گوجه‌فرنگی (۷۰گرمی)	۱۳
یک کیلوگرم گندم	۱۳۰۰
یک کیلوگرم جو	۱۴۰۰
یک قالب پنیر (۵۰۰گرمی)	۲۵۰۰
یک کیلوگرم گوشت گاو	۱۵۰۰۰
یک کیلوگرم گوشت مرغ	۴۰۰۰
یک عدد همبرگر (۱۵۰ گرمی)	۲۴۰۰۰

میزان آب مجازی در رژیم غذایی روزانه (لیتر نفر در روز)	
رژیم غذایی با گوشت قرمز	۵۲۵۰
۲۵درصد کاهش مصرف در فرآورده‌های حیوانی	۴۷۰۰
گوشت مرغ جایگزین ۵۰درصد گوشت گاو	۴۸۵۰
سبزیجات جایگزین ۵۰درصد گوشت قرمز	۴۳۰۰
۵۰درصد کاهش مصرف در فرآورده‌های حیوانی	۳۴۵۰
سبزیجات	۲۷۵۰
خوراک در حد زنده‌ماندن	۱۰۰۰
میزان آب مجازی در هر کالری (لیتر در کالری)	
گوشت گاو	۶
برنج	۳
مرغ	۲/۸
تخم‌مرغ	۲/۷
شیر	۱/۵
گندم	۰/۵

گذر

خودروهای آینده پلاستیکی‌می‌شوند

● **مهر:** یک‌شرکت خودروساز کره‌ای از طرح اولیه خودرویی رونمایی کرده که بدنه آن با استفاده از پلاستیک بازیافت‌شده ساخته می‌شود. QarmaQ نامی است که بر این خودرو گذاشته شده است. مهندسان شرکت خودروسازی هیوندای کره‌جنوبی برای آنکه نشان دهند می‌توان خودروهایی طراحی و تولید کرد که در آنها به معیارهای زیست‌محیطی توجه ویژه‌ای می‌شود از QarmaQ، به‌عنوان نمادی از خودروهای آینده یاد می‌کنند. در فرآیند ساخت این خودرو از بطری‌های پلاستیکی فرآوری‌شده برای تامین مواد اصلی بدنه آن استفاده خواهد شد. مهندسان پروژه مدعی هستند با چنین نوآوری‌ای می‌توان تا ۶۵کیلوگرم از وزن خودرو کاست. همچنین برآوردهای دقیق‌تر نشان می‌دهد با چنین ابتکارعملی سالانه ۷۵لیتر سوخت کمتر مصرف می‌شود.

استفاده از روغن «پالم» در بستنی تا اطلاع ثانوی

● **ایسنا:** عضو انجمن صنفی صنایع لبنی گفت: تا زمانی که روغن جایگزینی برای استفاده در صنعت بستنی پیدا نشود استفاده از روغن پالم در این صنعت مجاز است. محمد فربد، اظهار کرد: از روز گذشته استفاده از چربی گیاهی از جمله روغن پالم در صنایع لبنی حتی آن محصولاتی که دارای پروانه ساخت و مجوز بودند، حذف شد و کارخانه‌ها دیگر مجاز به استفاده از هیچ‌یک از چربی‌های گیاهی در تولید محصولات خود نیستند. وی افزود: از آنجاکه در صنعت بستنی باید از یکی از انواع روغن پالم به‌ویژه برای روکش شکلاتی آن استفاده کرد مقرر شد تا زمانی که روغن جایگزینی برای استفاده در صنعت بستنی پیدا نشود صنایع از همین روغن استفاده کنند.

حضور هیات تجاری ترکیه در تهران

● **ایسنا:** یک هیات تجاری ترکیه برای گفت‌وگو با مقامات ایرانی در جهت گسترش هرچه بیشتر همکاری‌های اقتصادی و تجاری میان دوکشور به تهران سفر کرده‌اند. به گزارش خبرگزاری آناتولی، هیاتی از نمایندگان شرکت‌های ترکیه و اعضای صادرکنندگان این کشور برای گفت‌وگو با مقامات و نمایندگان ایران در حوزه تجاری به تهران آمدند. ۲۵شرکت صادرکننده برای شرکت در نشستی که توسط اتاق بازرگانی ایران و مجلس صادرکنندگان ترکیه برپاشده است به تهران آمدند. این سفر با هدف گسترش هرچه بیشتر روابط تجاری میان دو کشور و تداوم رفت‌وآمدهای دوکشور انجام گرفته است. سرور آیدین از اعضای این هیات تجاری در گفت‌وگو با خبرنگار آناتولی گفت: تاکنون درباره ایران گام‌های بسیار خوبی برداشته شده که یکی از بهترین نمونه‌های آن امضای قرارداد تجارت ترجیحی است. نزدیکی هرچه بیشتر دوکشور در حوزه سیاسی باید در حوزه اقتصادی نیز مورد توجه قرار گیرد.

مخالفت مجلس با مجازات حبس برای جرایم مالیاتی

● **ایسنا:** نمایندگان مجلس در جلسه دیروز خود در ادامه بررسی لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم با مجازات حبس برای جرایم مالیاتی موافقت نکردند. در لایحه پیشنهادی مطرح‌شده بود که مجرمان مالیاتی با مجازات حبس درجه‌شش، یعنی حبس از شش‌ماه تا دوسال مواجه شوند اما نمایندگان با حذف کلمه حبس مقرر کردند مجرمان مالیاتی تنها به مجازات درجه‌شش که قاضی آن را تعیین خواهد کرد محکوم شوند.

ابطال انتخابات انجمن قطعه‌سازان توسط «دیوان عدالت»

● **مهر:** عضو هیات‌مدیره انجمن سازندگان قطعات خودرو از ابطال انتخابات انجمن قطعه‌سازان خبر داد و گفت: چنانچه یک‌سوم اعضای انجمن درخواست برگزاری مجدد انتخابات را داشته باشند، رای‌گیری مجدد برای انتخاب اعضای هیات‌مدیره انجام می‌شود، در غیر این صورت انجمن منحل خواهد شد. فرهاد بهنیا، از صدور رای دیوان عدالت اداری برای ابطال مجمع انتخاباتی انجمن سازندگان قطعات خودرو خبر داد و گفت: بر اساس رای دیوان عدالت اداری که در ۳۰شهریور سال‌جاری صادر شده، هیات‌مدیره انجمن تخلفاتی داشته که براساس آن، انتخابات برگزارشده از سوی آنها ابطال شده است. عضو هیات‌مدیره انجمن سازندگان قطعات خودرو گفت: هرگونه تصمیم قانونی انجمن باید با حد نصاب قانونی اعضا صورت گیرد درحالی‌که این انجمن از ابتدای سال‌جاری جلسات خصوصی و بدون حد نصاب برگزار کرده و تنها حدود چهارعضو از هیات‌مدیره در جلسات حضور می‌یافتند، در حالی که تمامی تصمیمات تعلیق یا برگزاری انتخابات باید براساس اساسنامه با حد نصاب قانونی اعضا صورت می‌گرفت. او گفت: بسیاری از قطعه‌سازان، از زمان برگزاری انتخابات مجمع اطلاع نداشته و در جلسه حضور نیافتند، در حالی که هم‌اکنون به انجمن نامه نوشته‌اند و دلیل عدم‌دعوت خود به مجمع انتخاباتی را جویا شده‌اند، اما پیش از برگزاری انتخابات در تاریخ اول‌مردادماه، چندین‌بار به هیات‌مدیره تذکر داده شده بود که زمان برگزاری انتخابات، غیرقانونی است و باید با لحاظ کردن شرایط اساسنامه، انتخابات برگزار شود.

خبر

افزایش اندک قیمت طلا در بازار جهانی

● **ایسنا:** قیمت جهانی طلا به‌دنبال تشدید تنش‌ها در خاورمیانه با وجود انتظار سرمایه‌گذاران برای افزایش زودتر از موعد نرخ‌های بهره در آمریکا اندکی افزایش یافت. هر اونس طلا برای تحویل فوری در معاملات صبح چهارشنبه بازار سنگاپور در مقایسه با هزارو۲۲۳دلار در روز سه‌شنبه به هزارو۲۲۲دلار رسید. در بازار نیویورک هر اونس طلا برای تحویل در دسامبر در مقایسه با هزارو۲۲۲دلار روز سه‌شنبه، ۰/۲درصد افزایش یافت و هزارو۲۲۵دلار معامله شد.

طلا روز دوشنبه به هزارو۲۰۸دلار سقوط کرده بود که پایین‌ترین سطح از دوم ژانویه بود و همه رشد قیمت خود در سال‌جاری میلادی را از دست داده بود. بر اساس گزارش بلومبرگ، طلا در ماه مارس در واکنش به تنش‌های ژئوپلیتیکی از جمله بحران اوکراین به هزارو۳۹۲دلار صعود کرده بود اما با بهبود اقتصاد آمریکا و انتظار برای افزایش نرخ‌های بهره که صعود دلار و بازارهای سهام را به‌دنبال داشته است، ریزش قیمت پیدا کرد.

این فلز گرانبها اکنون به سمت نخستین کاهش سه‌ماهه در سال‌جاری میلادی پیش می‌رود.

رشد ۱۲ساله این فلز گرانبها در سال ۲۰۱۳ با اعلام آغاز تعدیل برنامه خرید ماهانه اوراق قرضه از سوی بانک‌مرکزی آمریکا متوقف شد و طلا ۲۸درصد نزول کرد که بزرگ‌ترین سقوط در بیش از سه‌دهه گذشته بود. علاقه سرمایه‌گذاران به طلا با وجود افزایش اندک قیمت‌ها طی روز گذشته همچنان ضعیف مانده است. موجودی طلای «اس‌پی‌دی‌آر گولد تراست» که بزرگ‌ترین صندوق سرمایه‌گذاری طلای قابل‌معامله در بورس در جهان است، روز سه‌شنبه به ۷۷۳/۴۵ تن کاهش یافت که پایین‌ترین میزان از دسامبر سال ۲۰۰۸ بود.

تصویر فنی برای طلا چندان مثبت نیست به‌طوری‌که معامله‌گران انتظار دارند قیمت‌های این فلز به پایین سطح روانی هزارو۲۰۰دلار در هر اونس کاهش پیدا کند. در مقابل شاخص دلار بلومبرگ به بالاترین سطح در چهارسال گذشته صعود کرده است. هفته گذشته پس از اینکه بانک مرکزی آمریکا اعلام کرد هزینه‌های استقراض را زودتر از زمان مورد انتظار افزایش خواهد داد، دلار در برابر سبدی از ارزهای بزرگ به بالاترین سطح در چهارسال گذشته صعود کرد و در عوض فلزات گرانبها با سقوط قیمت روبه‌رو شدند.

نگاه

رکورد خانه‌نشینی زنان جویای کار شکست

مهر: تفاوت نرخ بیکاری مردان و زنان جویای کار ۱۵ تا ۲۴ساله کشور از ۱۲/۲درصد در سال۸۴ به ۲۲/۴درصد در بهار امسال افزایش یافته و نرخ بیکاری زنان به بالاترین میزان خود در هشت‌سال گذشته به ۴۳/۴درصد رسیده است.

طی دهه‌های اخیر میل به اشتغال و حضور در جامعه به‌عنوان یکی از جدی‌ترین مسایل و خواسته‌های زنان مطرح شده و از این‌رو در حال حاضر صدها هزار زن هرروزه در محیط‌های مختلف کاری کشور حاضر می‌شوند و دارای فعالیت‌های گوناگون اجتماعی هستند.

زنان در ایران طی دهه‌های اخیر جایگاه‌های مختلف شغلی داشته‌اند و امروزه به‌عنوان مقامات ارشد دولتی نیز فعالیت می‌کنند؛ درعین‌حال بازار کار مردسالار ایران باعث شده تا رقابت چندان عادلانه‌ای در برخی مواقع برای تصاحب یک فرصت شغلی بین زنان و مردان شکل نگیرد.

هرچند برخی از مشاغل ماهیتی مردانه دارند و ترجیح این است که مردها در آن حرفه‌ها حضور داشته باشند، اما در بسیاری دیگر از مشاغل مانند پرستاری و ارایه خدمات درمانی؛ حضور زنان چشمگیرتر از مردان است.

برخی معتقدند به‌دلیل بالابودن نرخ بیکاری مردان در ایران، اساسا اشتغال زنان باید در درجه دوم اهمیت قرار گیرد و ابتدا، فرصت‌های شغلی در اختیار مردان قرار داده شود، اما برخی کارفرمایان توجه چندانی به این نوع خاص از نگاه نسبت به بازار کار ندارند و شایسته‌سالاری را جایگزین مردسالاری می‌کنند.

ایران کشوری جوان با ۷۵میلیون‌نفر جمعیت است که نیمی از آن را زنان تشکیل می‌دهند؛ بنابراین بی‌توجهی به توان بالقوه زنان در اداره کشور و استفاده‌نکردن از توانمندی‌های آنان می‌تواند فرصت‌های فراوانی را نابود کند. درعین‌حال، همانگونه که عنوان شد در بازار کار ایران نیز مانند بسیاری دیگر از کشورها، برخی مشاغل مختص مردان است و برخی نیز اتفاقا مختص زنان.

مشاغلی مانند کار در اعماق دریاها و اشتغال در شرایط بد آب‌وهوایی در صنایع نفت و گاز بیشتر بر عهده مردان گذاشته می‌شود و خبری از حضور زنان در این بخش‌ها نیست. اساسا امکان اشتغال زنان با مدت طولانی در دریاها یا معادن و دورماندن از خانواده چندان امکانپذیر به نظر نمی‌رسد.

با وجود این، در دهه‌های اخیر اشتغال زنان و سیل تقاضا برای کار از سوی زنان تحصیلکرده به چالشی برای دولت‌ها تبدیل شده است. با وجود اینکه تعداد زنان جویای کار همواره از مردان کمتر است، اما نرخ بیکاری در این گروه، بسیار بالا و تامل‌برانگیزاست.

طبق آمارها، بالاترین میزان زنان جوینده کار در ایران در گروه سنی زیر ۳۰سال قرار دارند و این موضوع به این معناست که درصد قابل‌توجهی از زنان متقاضی کار کشور، احتمالا دارای تحصیلات دانشگاهی بوده و از این‌رو نگاه جدی‌تری نسبت به حضور در بازار کار دارند.

طبق گزارش مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری زنان ۱۵ تا ۲۴ساله در فاصله سال‌های ۸۴ تا بهار ۹۳ افزایش یافته و از ۳۲/۶درصد به ۴۳/۴درصد رسیده است؛ بنابراین در یک‌دوره هشت‌ساله نرخ بیکاری زنان جوینده کار کشور به میزان ۱۰/۸درصد افزایش یافته است.

در سال۸۴ تعداد زنان جویای کار ۱۵ تا ۲۴ساله کشور ۴۵۱هزارو۷۲۰نفر بود که این تعداد در بهار سال‌جاری به ۲۲۳هزارو۸۴۴نفر رسید. ادامه بیکاری بخش قابل‌توجهی از زنان جویای کار در هشت‌سال گذشته، باعث شده تا سن جویندگان کار در این بخش به حدود ۳۰سال نیز برسد؛ از این‌رو تعداد بیکاران زن در بهار امسال در گروه سنی ۱۵ تا ۲۹ساله کشور ۵۳۷هزارو۷۱۸نفر بوده است.

از نکات حایزاهمیت درباره بیکاری زنان در سال‌های اخیر علاوه بر بالابودن نرخ بیکاری در این گروه از جویندگان کار کشور، این است که از کل ۷۷۴هزارو۸۲۸ زن جویای کار کشور در سال۹۲، به میزان ۵۶۲هزارو۹۲۴نفر زیر ۳۰سال بوده‌اند.

همچنین از دیگر نکات حایزاهمیت این است که تمایل زنان به اضافه‌کاری در سال۹۲ نسبت به دوره هشت‌سال قبل از آن کاهش یافته و از ۱۷/۶درصد به ۱۵/۳درصد رسیده است. در کنار این، سهم اشتغال زنان در دو بخش کشاورزی و صنعت در سال۹۲ نسبت به سال ۸۴ کاهش یافته و تنها در بخش خدمات، اندکی افزایش مشاهده می‌شود.

آمارها حاکی از آن است که امکان اشتغال به کار زنان در ایران نسبت به مردان تا ۵۰درصد کمتر است به نحوی که نرخ بیکاری مردان مردان ۱۵ تا ۲۴ساله در بهار امسال ۲۱درصد و نرخ بیکاری زنان در همین گروه سنی ۴۳/۴درصد بوده که حاکی از بیکاری دوبرابری زنان نسبت به مردان است.

فاصله نرخ بیکاری زنان و مردان گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ساله کشور در سال ۸۴ نسبت به سال ۹۲ کمتر بوده که این موضوع، نشان‌دهنده سخت‌ترشدن جست‌وجوی شغل توسط زنان است. تفاوت نرخ بیکاری مردان و زنان در سال ۸۴ به میزان ۱۲/۲درصد بوده که این تفاوت در بهار سال‌جاری به ۲۲/۴درصد رسیده است.